

17. Árpád házi királyportrék. (TK.121-127.oldal)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020_b/lecke_05_017

1. Szent László a lovagkirály:

- **I.(Szent) László (1077-1095) uralkodott.**
- Feldúlt országot örökölt.
- Megtiltotta a régi pogány szokásokat.
- Tiltotta a kóborlást.
- **László szigorú törvényeket hozott.** (10 dénár, vagy egy tyúk értékénél nagyobb lopást halállal büntetett.)
- Szentek közé emelte István királyt és Imre herceget és Gellért püspököt.

2. László külpolitikája:

- Kelet felől támadó nép az úzak (kunok) ellen megvédte az országot.
- A katonai vitézségei miatt lovagkirálynak nevezték.
- Meghódította Horvátországot, amit unokaöcsére Álmosra bízott.
- Jó kapcsolatokat ápolt a német császárral és a Bizánccal is.

3. Könyves Kálmán a művelt király:

- I.Lászlót unokaöccse Kálmán (1095-1116) követte, akit papnak szántak
- Elrendelte az országhatáron a vámfizetést.
- Enyhítette a lopásra vonatkozó törvényt.
- **„boszorkányok pedig nincsenek”**
- Elfoglalta Dalmáciát
- Öccsét, Álmos herceget és fiát megvakíttatta

4. III. Béla: a császári trónörökösből magyar király:

- 15 évesen került bizánci császár udvarába.
- Bélát a bizánci császár uralkodásra nevelte.
- Miután megfosztották a császári tróntól hazajött mivel bátyja meghalt.

5. III. Béla magyar birodalma.

- **III. Béla (1172-1196)**
- Minden fontos ügyet írásba foglalt, okleveleket adott ki.
- Kialakította a királyi kancelláriát.
- Szentté avatta I.László királyt

6. II. András és az Aranybulla

- Hatalmas területeket és fontos királyi várakat adományozott el a nagyuraknak, a leggazdagabbakat ekkor már bároknak nevezték.
- II. András német feleségével, Gertrúddal sok idegen érkezett az országba, akik magas tisztségeket kaptak.
- Az elégedetlen magyar főurak azonban megölték egy vadászaton a királynét.
- Az elégedetlenség **miatt II. András 1222-ben oklevelet adott ki aranypecsétekkel, ezért a neve Aranybulla lett.**
- Az oklevélben leírták, **hogy a nemeseknek nem kell adózni, külföldi hadjáratokra akkor mennek, ha azt a király fizeti. Ha ellenség támadna az országra, akkor kötelesek fegyvert fogni. A nemesek szembe fordulhatnak a királlyal, ha az a törvényeket megszegi**

7. IV. Béla és a bárók ellentéte

- II. András fia IV. Béla (1235-1270)
- Nem osztott már földeket, sőt vissza is vette azokat.
- IV. Béla elidegenítette magától az ország főurait
- Julianus domonkos szerzetes rémületes hírt hozott a tatárokról, de a bárók nem törődtek a figyelmeztetéssel.
- A mongol tatárok célja Magyarország meghódítása volt.

8. A kunok

- IV. Béla befogadta az országba a kunokat segítségnek.
- A kunok nomád módon éltek, nem tudtak beilleszkedni, ezért a magyarok a kunok vezérét megölték. Erre a válaszul a kunok rabolva elhagyták az országot.

9. Tatárjárás

- Batu kán által vezetett tatár sereg **1241. április 11-én Muhi** mellett ütközött meg a magyar sereggel. A magyarok vereséget szenvedtek, IV. Béla elmenekült.
- A tatárok súlyos pusztítást végeztek az országban.
- 1242-ben azonban a tatárok elhagyták az országot.

10. Az Árpád-kor alkonya (1242-1301)

- IV. Béla hazaérkezése után már nem vett vissza birtokokat, sőt birtokadományozásba kezdett.
- Feltételül szabta, hogy kővárakat kell építeni.
- Új várak, városok sora épült fel.
- A királyi hatalom visszaszorult a birtokadományozások miatt.
- Az utolsó Árpád-házi királyunk [III. András](#) („*letört utolsó aranyágacska*”), 1301-ben **halt meg**.
- **III. András halálával kihalt az [Árpád-ház férfiágon](#), amely 450 évig uralkodott.**

A tizenhetedik leckéhez kapcsolódó videófilmek hivatkozásokkal:

Szent László: A magyar lovagkirály története.

<https://www.youtube.com/watch?v=QlbrqOK3-X0>

Szent László a lovagkirály. I. Szent László élete, teljes film.

<https://www.youtube.com/watch?v=clWpeOdGxQ8>

Szent László. A lovagkirály hihetetlenül izgalmas élete.

<https://www.youtube.com/watch?v=mQG3S7kQG64>

Könyves Kálmán Magyar Király Hihetetlenül Izgalmas Élete.

<https://www.youtube.com/watch?v=26D0BHMjb0A>

Az Árpádok emlékezete: III. Béla király.

<https://www.youtube.com/watch?v=5FpHJjfZbfl>

III. Béla Magyar Király Izgalmas Élete. <https://www.youtube.com/watch?v=-lh28zauWwA>

Változások III. Béla és II. András korában.

<https://www.youtube.com/watch?v=KnOIRaNAzEQ>

III. Béla kora. <https://www.youtube.com/watch?v=r43geVq7fq4>

II. András és az Aranybulla. <https://www.youtube.com/watch?v=etIAiM6jky4>

Az Aranybulla. Amit a király akart.

<https://www.youtube.com/watch?v=OMAkZU6tknY>

II. András és az Aranybulla. <https://www.youtube.com/watch?v=kGY4kNdJvNE>

A kun identitás alakulása. <https://www.youtube.com/watch?v=KKamcnBHIQM>

IV. Béla és V. István magyar királyok.

<https://www.youtube.com/watch?v=J37BD2x0BNY>

Tatárjárás. Az ország újjáépítése. A Muhi csata 1241.

<https://www.youtube.com/watch?v=YYTGNEU8MO4>

A tatárjárás és az Árpád-ház kihalása.

<https://www.youtube.com/watch?v=pMv9nsRo5EQ>

Sánta Zoltán 2025. szeptember 1.